

ERA.T-76.1.11415

Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklik Ehituskomitee

A-1166

KULTUURIMÄLESTISTE

RIIKLIK PROJEKTEERIMISE INSTITUUT

Objekt: Paide, Pikk t. 21

Sifr. nr.: _____

Tellija: Paide Raj. RSN TK EEV

Teostaja: RPI "Kommunaalprojekt"

Kultuurimälestiste RPI eritingimused
elamu kapitaalremondi projekti juurde

Direktor _____

Peainsener H. Toss

Osakonna juhataja T. Plaks

Osakonna peaarhitekt _____

Projekti peainsener L.-H. Paiken

Peaspetsialist J. Kaljundi

Tallinn 1984

2

I Objekti üldiseloomustus:

Elamu Pikk tn. 21 paikneb Paide vanalinna lõunaosas, Paide ajaloolise keskuse kaitsetsooni territooriumil. ENSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 93 27.02.73.a. Paide ajaloolise keskuse kaitse- ja reguleerimistsooni moodustamise kohta.

Paide vanalinna eripära kujundavad XVIII sajandi lõpul - XIX sajandi algul ehitatud ühetaolised kivist poolkelp- või kelpkatustega madalad puumajad, mis piiravad linna peaväljakut, kunagist turuplatsi ja palistavad sinna suubuvad Tallinna, Pärnu ja Pikka tänavat, samuti Järvekülgi ja Väike-Aia tänavat. Vaatlusalune Pikk t.21 elamu on üks neist.

Elamu on ehitatud 1790-ndatel aastatel. Dateerimise aluseks on Paide linna plaanid aastatest 1785, 1786/90 ja 1797 (RAKA; fond 854 nim. 4 (A-5), s.g.V 114; fond 2072, nim. 2, s.42 ja 44).

1846.aasta plaanil (RAKA, fond 2072, nim. 2, s.43) on peal ka ait, mida praegu kasutatakse kuurina. Tema vastas üle õue on olnud veel mingi väheldane majandushoone, praegu paikneb sel kohal elumaja (Pikk t. 19). Ülejäänud ca 2/3 pikast kitsast krändist, mis ulatus läbi kvartali kuni praeguse Juhveldi tänavani, oli viljapuu- ja juurviljaaed.

Tänavajoonel asetsev elamu on rajatud suhteliselt kõrgele looduskivist soklile vundamendile ning osaliselt

kellerdatud. Ajapikku on tänavapind aga tõusnud ja praegu "istub" hoone eestvaates otse maapinnal.

Hoone on ehitatud tahatud rõhtpalkidest ja väljast vooderdatud laiade laudadega. Kõrget poolkelpkatust katab S-kivi. Praegune tagasihoidlik fassaadikujundus pärineb möödunud sajandi lõpul ja käesoleval sajandil tehtud remontidest. Esifassaadi liigendab traditsiooniliselt hoone keskteljel paiknev peasissekäik ja sellest kummalegi pool kolm akent laiade profileerimata piirlaudade raamistuses. Kahe poolega üks kitsa valgimikuriba all on üsna lihtne ja siskupäratu. Ukse sisekülgedel on säilinud kolm vanemat sokusarvhinge.

Käesoleval sajandil on hoonet laiendatud juurdeehitustega õueküljel. Neist üks, algselt lahtine veranda, on nüüd kinni ehitatud ja seisab kasutamata.

Nagu ei ole säilinud hoone esialgne välisilme, nii ei ole säilinud ka ehitusaegne ruumilahendus. Sestpeale kui kunagine üksikelamu muudeti paljukortekiliseks kommunaal- elamuks (majas on praegu tervelt viis korterit) on interjööri järjest tehtud kord suurema kord väiksema ulatusega ümberehitusi. Viimase kap.remondi ajal (1960-ndail aastail) likvideeriti hoones asunud mantelkorsten.

Praegu on hoonel eelkõige ansambli- ja miljööväärtus.

4

II Eritingimused projektdokumentatsiooni koostamiseks.

1. Pikk tn. 21 elamu paikneb Paide ajaloolise keskuse kaitsetsooni territooriumil ja kuulub säilitamisele oma praeguse välisilme ja põhigabariitide juures.
2. Hoone plaanilahenduse suhtes piiramisi ei ole. Küll tuleb aga korterite arvu elamuks vähendada kahele, maksimaalselt kolmele.

Korterite ümberplaneerimisel kaob vajadus õuepoolse juurdeehitatud osa järele (ruumid nr. 13, 14 invent. joonisel) ning viimase võib likvideerida. Kui ei soovita taastada verandat endisaegsel kujul, võib selle likvideerida. Praegusjuhul mõlemad juurdeehitused üksnes ristustavad elamu õuefassaadi.

3. Elamu esi- ja otsafassaadidel säilitada avade praegused asukohad, suurused ja vormistus:
  - a) säilitada uksepealne kitsas valgmik
  - b) uus välisuks projekteerida tahveluksena, soovi korral kasutada eeskujuna mõnd samaaegset lihtsama kujundusega ust (näit. Pikk t. 11, 35 või Tallinna t. 29).
  - c) ukse- ja aknaavade uued piirlauad valmistada õuepoolse akna eeskujul ristlõikes U-kujulise profiiliga.

Analoogne piirlaud koos geomeetrilise kaunistusmotiiviga ülanurkades on tüüpiline Paide vanemaile puumajadele.

- 5
- d) aknaraamidele anda 4- või 6-osaline raamijaotus
4. Välisvoodriks kasutada olemasolevaga analoogset laia voodrilauda.
  5. Katus katta S-kiviga
  - 6- Elamu üleviimisel keskküttele säilitada katusel kaks korstnapead.
  7. Uuendada tänavaäärne püstplankpiire vaatlusaluse ja Pikk t. 23 elamu vahel
  8. Krunt piirata ka ülejäänud kolmest küljest.
  9. Kap.remondi projekti koosseisus lahendada ka krundi haljastus
  10. Kap.remondi projekt kooskõlastada Vabariikliku Arhitektuurimälestiste Kaitse Inspeksiooniga (Tallinn, Uus t. 18).

Koostas:

A. Lass

KRPI II PO, tel. 609-748

13.04.84